

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Antiquae Lectionis Tomus ...

In Qvo XVI. Antiqua Monumenta Ad Historiam Mediae Aetatis Illustrandam,
Nunquam Edita

Canisius, Heinrich

Ingolstadii, 1601

Versus Salomonis Episcopi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64144](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64144)

Dilige cognatum procurans temet, ve ipsum.
 Iusio quæ compar cognoscitur esse priori.
 His in mandatis pendet lex, atque propheta.
 En ratione DEI nihil est quod sit par amoris.
 Et pia virtutes dilectio possidet omnes.
 Quid plus? possidet omne bonum possessor amoris.
 Nec locus est meriti, si deest dilectio cordi.
 Dicere iamq; decet, quod prologus ista figuret,
 Qui nunc claudatur; quia plura loquenda sequuntur.

VERSUS SALOMONIS EPISCOPI.

DADO pater celebris, speculum, via, lumen & orbis,
 Discrete antistes, venerande vicarie Christi,
 Nauta, gubernator, populorum pastio, pastor,
 Qui mihi causa manes, huiusque occasio scripti;
 Per quem cepit opus, cuius dulcedine ductus,
 Virtutum species, & nomina trina notavi.
 Cuius amore quidem præfatio lætat amorem;
 Bina parum tangens, plus concionabar amore.
 Nec contentus eram semel hoc iterare vocamen,
 Crebrius id libuit vinclo constringere versus.
 Vt quod mortales aptat, iungitq; tonanti,
 Alterutrum societ sincero fœdere nosmet.
 Iunge tuum cor, sancte, mihi, mentemq; sacerdos.
 Quod cupiam, precor, ipse velis, mea concipe vota,
 Corpore si nondum, sensu cœamur in vnum.
 Quamquam si fieret, si se hora potestas,
 Utque à me facies nebulas tua
 Credo quidem, nec vana fides, cum complice vultu
 Nos contemplamur, cum mutua famina famur,
 Plurima pars æstus, quæ cor obnubilat intus,
 Exturbata fugit, menti q; aurora refurgit.

Parenthesis ut hæc subito surreperit orsa.
 Crede meis non hoc incuria gesit,
 Sed diuisa tui causa est sententia frater.
 Namque pedem refero: quæ cæpi dicere, dico.
 Si nos omnipotens aliquando acciret in vnum.
 Sæpe quod optavi, nunc opto, optauero certè.
 Dulcius hoc cunctis argenti, auriq; talentis,
 Bombice, & gemma, blattis, eboriq; fuisset;
 Ut solareris, varia est cui causa doloris.
 Etque literulis virtutum nomina finxi
 Edoctus de te possem cognoscere planè,
 Qualiter alta Fides valeat diuellerè montes,
 Atque maris medio, pelagiq; immittere fundo:
 Quid diuina velit, vel quod dilectio fratris,
 Qua spe suspensus semper cælestia sperem,
 Calvus in mundi quæ me patientia firmet:
 Libra qua pendam, veniant si prospera forsan.
 Quisquis recta sui concius viderit vri,
 Iste modo simili credat sua posse cremari.
 Est opus, est inquam cautè perpendere causam.
 Si Domini, depicta domo, primordia sumpsit,
 Litera Tau, nobis impingens signa salutis;
 Nec desit fronti quod nos ô subtrahat hosti:
 Linea quem cingunt, medium pertransit vrbis
 Hierusalem, dans signa gementi, siue dolenti,
 Qui gemit atque dolet, Domino signatus adheres.
 Sic in monte sedens Saluator dixerat ipse:
 Felices qui nunc lugent; quia gaudia luctum
 Qui citius transit, post hæc æterna sequentur.
 Si risus fletu mercandus creditur esse,
 Est nobis flendi nimium concessa facultas.
 Hinc atque inde satis subrepunt aspera nobis:

Ezech. 9.

Math. 5.

Nee

c

Sap. 5.

Nec simplex mortis facies, nec singula damna,
 Sed sicut Sapiens, seseq; sequentia cernens,
 Contra insensatos orbem pugnare fatetur,
 Doctor Gregorius quod tangit taliter orsus:
 Corda prius hominum turbantur, post, elementa
 Iure igitur restat, nos vt simul omnia cadant,
 Quae male sunt vitius nostris seruire coacta.
 Iuste pro Domino viciatus dimicat orbis,
 Vt peccando homines quia se laesere priores,
 Vlciscens semet contra illos ipse duelles.
 Caelum, lymphæ, solum, nec non & cetera rerum
 Ordine cum proprio cemerata lege recedunt,
 Pro Domino pugnant, qui nos hoc more flagellat.
 An non peccatis, Pagana natio gentis,
 Quae mundus fecit, vastans mortalia, vincit?
 Hostibus, ecce, Dei qui censebamur amici,
 Tradimur in prædam: Ioseph fera pessima mandit,
 Israël Allophylus, Iacobus gens Echnica maclat,
 Ingenuos maledicta cohors Chananæa triumphat,
 Libertos olim seruilis factio cadit.
 Deut. 23. Ferre canis precium templo lex prisca refutat:
 Nunc canis ipse domum Christi spurcissimus intrat;
 Dat necibus plebem, vulgo res, ignibus ædem;
 At Mensam Domini sacram manus impia scindit;
 Tractat pollutus Sanctorum pignora tactus;
 Ecclesiaeq; pecus peregrè transducit abactum;
 Non miseret patris, nulla est miseratio matris.
 Transfigit natum feritas ante ora parentum.
 Nec natam redimit, quod mater funera plangit.
 Iunior, atque senex, lactens puer, atque puella,
 Alter in alterius moribundi cæde volutant.
 Instant Italides spoliata ciuibus vrbes,

Ac desolati demens cultoribus agri,
 Campi caesorum siccatis ossibus albent.
 Jam puto tot viui non sunt, quot morte perempti.
 Illorum vatis dicamus congrua verbis,
 Ante quidem summa de re statuisse Latinos,
 Si vellent, fuerat melius, non tempore tali
 Cogere concilium, cum muros obsidet hostis:
 En quod perduxit miseros discordia ciues!
 Sape malum hoc illis, si mens non leua fuisset,
 Intestina loqui populorum praelia possent.
 Dicunt quippe suos sese mordere solentes,
 Ad se mordendum dentes excire luporum.
 Pasca nunc gregibus vix porrigit inclyta tellus,
 Lasciuire prius de cuius & vbera pauper
 Conscruit, sano dum res stetit integra regno.
 Nouimus electum vas Christi scribere Paulum,
 Mandere delectat, vel si mordere vicissim,
 Alterutrum vobis ne fors consumtio sitis.
 Corporis intuitu, tunc mentis cernite visu.
 Claret Apostolicus Laurentum sermo ruinis:
 Inter se primum ciuili lite furentes,
 Barbarico obiecti soluunt commissa furori.
 Omne quidem regnum contra se schismate scissum
 Destruitur, domuiq; domus superimminet vltro.
 Calum, terra meant, sed firma hac famina perstant.
 Dic frater, dic Antistes, dic sancte sacerdos:
 Siconflare nequit regnum per dissona se par,
 Quae sint diuisis metuenda pericula nobis?
 Vnanimis habitare domum Psalmista notauit,
 Sed te SVLPITI (ne GALLVS id audiat) affor:
 Rati sunt nostrum, quorum mens tendat in vnum.
 Discordant omnes, Praesul, Comes, atque phalanges,

Virg. Aen.

Gal. 5.

Math. 12.

Psal. 131.

Pugnant inter se conciuēs, contribulōsque:
 Urbica turba strepit, machinantur & oppida bellum.
 Quid? non cognatos etiam discordia pungit?
 Prouocat in Martem frater, concurrere fratrem
 Infremitat, scuitq̄ animis ignobile vulgus.
 Omnia, legirupis certant mortalia pugnis:
 Maiores alius faciunt nil rectius illis,
 Qui defensores patriæ, populiq̄ fuisse
 Debebant, alius constant occasio litis.
 Nam quorum patres sedabant seditiones,
 Horum posteritas acuens exaggerat iras,
 Vnius populi cum sit dissectio talis,
 Num sic diuisum credis consistere regnum?
 Reddimus æternas indulgentissime rector
 Grates Christe tibi, meritosq̄ sacramus honores,
 Quod non, vt meruit, voluisti perdere mundum.
 Olim quippe reus deberēs sumere pœnam,
 Sed nos portando, vis ad meliora reuerti,
 Etque vt pœniteat, que quis peccata patrarat.
 Namque diu, res si qua diu mortalibus vlla est,
 Viximus, atque datum mirè transegimus æuū.
 Contigit anne vnquam, vel hoc contingere quisquam
 Audierat? num tale aliquid aut fama susurrat?
 Vt totidem populi, tam multæ denique gentes,
 Lustrorum multis tot discurrentibus annis,
 Immunes regis, habuissent tempora pacis.
 Israël vna tribus, quam triuit fusca Canopus,
 Cum pes lacte solum manans, & melle teneret,
 Vndique per girum ducens ex hoste trophæum,
 Illos occidens, atq̄ illos censibus vrgens,
 Postquam diuinæ contempsit fœdera legis,
 Irritatq̄ Deum, manuum per facta suarum,

HENGGAN
 SJJ
 tom, m
 SIV
 24

Cecidit interdum, Domino plecente reatum,
 Virex defuerit, dux illi nemo fuisse.
 Nec mora; quos vincens subiecerat ante* tribunis,
 Vincitur ex illis, seruiuit & ipsa tributis.
 Tunc Ammon, Madian, Moab, Amalechita, Philistim,
 Illius audaces culpa, vel crimine fortes,
 Cadentes cadunt, spoliantes exspoliarunt.
 Iussu & dextra stirps vulnere ludam
 Fulminat hinc Iudas: Benjamin fortiter instans,
 Fratribus excisis, dum trudit flumina sanguis.
 Non mirere Pater, si conuiciamur acerbis
 Liris & pugnis, si motus ferueat orbis;
 Sed magis mira putes, quod non sint funditus omnes,
 Et tribus & populi funesto Marte peremti,
 Ab, cum non habeant, qui Fac, vel, Desine, dicar.
 Regia si turmis esset praelata potestas,
 Non adeo temere fluitaret mobilis ordo,
 Discola nec tantum straxisset factio cladis,
 Nec mala conantes eadem, factisq; replentes,
 Præmia sine thronum sinerentur adire proborum.
 Plura quid his dicam? Desunt ubicunque regentes,
 Disciplina cadit: huic & contraria surgit,
 Absque timore quidem nihil esse, loquuntur, honorem.
 Barbaries quæ sita domi, censuq; coacta
 Christianicolum populis, cum rex mandauerit illis,
 Cæcis Catholicos quia rē non dirigit ipsos,
 Infra tecta capit, censumq; cruore reposcit.
 Principe destituit multo nos tempore languor
 * Infantilis adhuc perfungens nomine regis.
 Etas nec pugnae est habilis, nec legibus apta,
 (Cui Deus indulget regnis, sceptroque potiri;
 Sed teneum corpus, seræq; ad fortia vires

* tributis fortè.

* Intelligit forte
 Ludouicum
 regem qui circa
 a. n. 911. adole-
 scens mortuus,
 Ratisponæ se-
 pulchus.

Ecclesi 10:

Despectum propriis generant, atque hostibus ausum.
 Quam vereor, quam saepe reuoluo
 Illius eulogium, qui, vae portendere genti,
 Supra quam iuuenis staret dominatio regis,
 Afferuit: quod summa Salus auertat ab illa
 Gente, salutari qua fonte renascitur illi,
 Qui Rex, & Dominus, qui scitur & esse Sacerdos,
 Qui nec principium, nec finem percipit vllum,
 Cuius regna chaos, præcellunt iura diebus.
 Si non absurdum cuiquam, vel fortè molestum
 Esset, in hoc sapido vellem sermone morari,
 Et nouus interpres quiddam mæore leuando,
 Quod nusquam legi de me proferre legenti.
 Omnis in antiquum qui credit dierum.
 Subditur haud iuuenitalis deuotio regi.
 Et verò gentes stultè simulacra colentes,
 Cum sibi constituunt alicuius imaginis icon,
 Subdunt se iuueni per inania signamina regi.
 Regem nouiter sic constituenti
 Nobis per iuuenem veniat benedictio regem.
 Hæc ego commentus, scriptis non derogo sacris:
 Sit rata, quam sapiens prodit narratio, codex
 Exemplum nobis, authentica scriptio ponit,
 Monstrans non nimium iuuenili ætate dolendum.
 Strenuus annorum Iosias rex fuit octo,
 Cum primùm regno fungi cœpisset auito:
 Firmatus verò sensu solidatus, & æuo,
 Indeptus plenis maturum robur ab annis,
 Zelo feruenti studuit seruire Tonanti,
 Instaurat templum, comitq; ornatibus ipsum,
 Ordinatur officium, diuinatione dicatum,
 Lege monet populam, instigat flere reatum,

4. Reg. 22.

Scat.

Scandala dimouit, lucos excindere iussit,
 Daviditer vadit, Domino constanter adhaesit.
 En quo profecit, qui pugio regna capefuit.
 Quis rogo nunc iuueni debet diffidere regi?
 Dummodo cuncta regens rex regem dirigat ipse.
 Sincerus certe Samuel, Danielq; propheta,
 Essent atavis pueri cum forte minoris,
 Iudicium senibus decernunt, iusq; gerontis.
 Quaedam verba metu posui, solamine quaedam,
 Vi quem sollicitet formido, spes animaret.
 Estus hi tales, quos profert pagina praesens,
 Turboq; commiscens diuersis casibus omnes,
 Ossa mihi siccant, sensum mœrentis obumbrant.
 Accidit & crebro, stupidus cum talia tracto,
 Visicut Nonnus scripsit, felixq; sacerdos,
 Hieronymus noster, sanctus, sapiensq; Magister,
 Interdum proprium fiat mihi nomen * oboltum,
 Et mens fusa foras, ipsum me deserat intus:
 Tunc postliminio deserta cubilia longo
 Regrediens.... proprii noua dogmatis hospes.
 Quid tu? panis abest? æquæ nec pocula praesto,
 Nec focus ardet ibi, nec lectus sternitur agræ,
 Esurit, atque sitis, sufferere & nudula frigus:
 Quid faciat? quò se vertat? quis pauset egenam?
 Fleu. gemit, & lacrymat, singultit, mussat, & haret.
 Omnia tentanti compunctio subuenit ipsi,
 Tali suggestu compellans sana dolentem:
 Nocte fores media tandem pulsantur amici,
 Sisi dormitum, vox pernix excitet illum,
 Vi lassus terno recreetur pane viator.
 Nec tibi, crede, negat, tantum prex sedula poscat.
 Insuper & lympham largus tibi porrigit vlerò,

1. Reg. 3.
Dan. 13.

Nonnus.
Hieronymus.

Luc. 12.

Qua

Ioan. 4.

Qua quis potata sitiens non sitice vltra.
 Hic facis, vt tantum formides frigora, quantum
 Aut numerum lupus, aut torrentia flumina ripas.
 Nec petit argentum, precium nec postulat vllum.
 Qui dare sponte docet, gratis, quod poscitur, offert.
 Hac pia mens tristis librans consulta sororis,
 Mel super, atque fauum hunc talem retur amicum,
 Et pulsare fores, aditus iam querere seruet,
 Eius & eloquiis aures aperire fruendis.
 Eia age rumpe moras, delectat pergere dicit,
 Sed quia non proprio satis est, consilia paratu,
 Adstruit ecce palam sese ductoris egenam,
 Pergere nec quoquam per semet posse facetur.
 Ergo via ignaram sustentata, Præsul, alumnam,
 Lapsantique manum ductricem porrige queso.
 Teste loquor Domino, potius est quem fallere nemo.
 Quod non pictoris ludo, nec more poeta,
 Fucos fallendi quorum lex traditur vni.
 Alter habet iuris pœsim componere mendis:
 Sed quod verba notant, illud præcordia clamant;
 Scribit quodq; manus, scriptum mens obrinet intus.
 Questibus internis suffragia quarito Patris,
 Pandens quanta premunt, manifestans quanta laceffunt,
 Vt, pondus proprium quem lassans mergit in imum,
 Erectum statuatur, cui standi robur abundat.
 Cœlipeta insonuit sancto quod Apostolus ore,
 De me profiteor: Reuera nescius error
 Obnubit mentem, crebro fallitq; videntem.
 Nonne videns fallor? cernens & visibus orbor?
 Pauli voce loquor, quid agam non sentio planè,
 Ignorans operor, quod non intelligo factor.
 Verser vt in mundo fragili, nunc vtile duco.

Rom. 14.

Rom. 7.

Philip. 1.

HENRICUS
 S.J.J.
 toms. 11
 S.IV
 24

Ut quiddam sedem, quod fessum concutit orbem;
 Cogi & officium me iungi plebibus alium,
 Et fratrum propriam curis postponere curam,
 Et plerumque subit, quæ sic intentio dicit:
 Mundum linque, vaca Domino, sectare quietem,
 Tecum disce habitare, inimicas desere lites;
 Nutat enim mundus fallax & labitur orbis.
 Si tu mundanas vis sustentare ruinas,
 Inuoluent rapidis fors te ruinosa ruinis.
 Nititur in vacuum qui perdit ad ultima nisum.
 Sino saluari si tu, mundusq; nequitis,
 Erue vel temet: nam solum euadere refert,
 Quam perisse duos æquæ discrimina passos.
 Hinc ades Antistes, his interponere iudex.
 Hæc est summa quidem, quod cæpi scribere pridem:
 Pontifices, Regem, quamuis populosq; dolerem,
 Scior hæc memet semper mea cura remordet.
 Nam me plus æquum, quam quemlibet arbitror horum,
 Vulnera plura gerens, medicinas expeto plures,
 Otia sectari, strepitumq; relinquere mundi,
 Me lex illa monet, laribus quæ mentis inhaeret;
 Hæc contra pugnat, quæ membris indita constat.
 Heu mihi quam duro solet hæc superare triumpho;
 Captiuans miserum peccati lege ligatum.
 Inualida legis ò patròne fauori.
 Per te deuincat, per se quæ victa laborat.
 Et simul ambiguum de binis effice certum,
 Consilium ut sapiens dubitans Susanna capeffens
 Euadat mortem iam libera per Danielelem.
 Vis, potes, & nosti conferuis auxiliari;
 Cui pater ille domus peregrè frumenta profectus
 Dispensanda dedit, nec gazas condere iussit,

Rom. 7.

Dan. 13.

Math. 18.

d

Vber-

Vbertim binis quas contulit ipse talentis.
Diuide, dispensa, profer, largire, ministra,
Quod tibi diuina corban descendit ab aula.
Hoc heros mandat, data dans dare dapilis optat.
Quantò plus dederis, tantò plus danda mereris.
Arca cluit dando, vacuatur & ipsa negando.
Qui sua deriuat, soli sibi flumina seruat.
Hæc exhortando, non te sunt dicta docendo;
Quippe theoreticè quem Spiritus imbuit arte.
Aruum iam sitiens, de te desiderat imbres,
Eloquij pluuiæ squalentia complue rura.
Disciplina patris mihi sis, compassio matris.

..... O R.

M*At hita fido præsens didascalus esto,*
Annuat omnipotens, qui cali sustinet axes,
Atque grauem vasta terram sustentat abisso,
Ipsæ tua ut suppar virtute diutius utar,
Viuerè sitq; meum, quod te scio viuerè sanum.
Funde preces Domino pro me, mi frater, id oro,
Et plebi tota sit prex tua fultio vitæ.
Dum fruor hac vitæ, vitali vescor & auræ,
Dum sensus sapiunt, dum linguam . . . manebunt,
Te meditor semper, te rumino voce frequenter,
Iugibus & votis, habitare palatia lucis
Te, tibi me iuncto, IESVM precor esse. Valeto.
Hic in calce rogo claudens hoc . . . sigillo,
Vt vinclo fidei, quo vos me stringere noui,
Nostrum Hat honem, vestrumq; ligetis eòdem,
Et qualem vobis me corde valere velitis,
Talis ei sitis, & plus, quia plura valetis;
Quos vobis fidos, & quos habeatis amicos.